

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-424

Chișinău

«24» august 2015

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

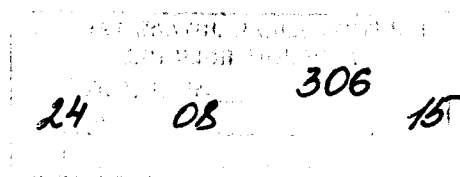
În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.583 din 21 august 2015.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege - Ministerul Justiției.

- Anexa
1. Hotărîrea Guvernului nr.583 din 21 august 2015 - 2 ex.
 2. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
 3. Nota informativă.
 4. Avizul Centrului Național Anticorupție.

**Serghei Palihovici,
Secretar General al Guvernului**

ex.:A.Dabija tel.:250281

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 583
din 21 august 2015
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VALERIU STRELEȚ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Vladimir Cebotari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 –17, art. 62), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 15 alineatul (2¹) se exclude.

2. Se completează cu articolul 15¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 15¹. Judecătorul de instrucție

(1) În cadrul judecătorilor, din rîndul judecătorilor instanței se numesc judecători de instrucție cu atribuții proprii în desfășurarea procesului penal.

(2) Judecătorul de instrucție este numit cu acordul acestuia, pentru un mandat de 3 ani, fără posibilitatea exercitării a două mandate consecutive, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței de judecată, din rîndul judecătorilor care au activat în funcția de judecător cel puțin 3 ani.

(3) În cazul în care nici un judecător din cadrul instanței nu are experiență în funcția de judecător de cel puțin 3 ani, atribuțiile judecătorului de instrucție pot fi exercitate de către oricare judecător din instanță.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței de judecată:

a) cu cel puțin 3 luni pînă la expirarea mandatului judecătorului de instrucție în exercițiu, numește, în modul stabilit la alin. (2), judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta;

b) în cazul apariției vacanței funcției, în termen de cel mult 30 de zile de la survenirea acesteia, numește, conform procedurii stabilite la alin. (2), alt judecător care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

(5) În cazul în care nici un judecător nu și-a exprimat acordul pentru a exercita atribuțiile judecătorului de instrucție sau dacă mai mulți judecători își exprimă acordul, candidatura judecătorului va fi determinată de către președintele instanței de judecată, prin tragere la sorți, în prezența tuturor judecătorilor care activează în instanța de judecată, cu consemnarea acestui fapt într-un proces verbal.

(6) Pînă la începerea exercitării atribuțiilor de judecător de instrucție, judecătorul urmează cursurile de formare, în baza unui program special, coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii, în modul stabilit de legislație. Volumul de lucru al judecătorului care va exercita atribuțiile de judecător de instrucție va fi diminuat gradual în modul reglementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

(7) Judecătorul numit în condițiile alin. (4) lit. b) exercită atribuțiile de judecător de instrucție în partea neexecutată din mandatul predecesorului său. În cazul în care acesta va exercita vacanța funcției judecătorului de instrucție pe o durată mai mare de un an, el nu va putea fi numit pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție pentru următorul mandat.”

3. Articolul 16:

se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care președintele sau, după caz, vicepreședintele instanței judecătorești a eșuat evaluarea performanțelor, hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcția de președinte sau vicepreședinte.”;

la alineatul (6), după cuvintele „inclusiv în cazul” se completează cu cuvintele „suspendării sau”.

Art. II. – Articolul 24 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 63), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Judecătorul este suspendat din funcție de drept pînă la eliberarea din funcție, dacă:

a) a eșuat evaluarea performanțelor, din ziua adoptării hotărîrii colegiului de evaluare;

b) colegiul disciplinar a propus eliberarea judecătorului din funcție, din ziua adoptării hotărîrii colegiului disciplinar;

c) Consiliul Superior al Magistraturii refuză propunerea pentru numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă, din ziua adoptării hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul suspendării din funcție, salariul judecătorului se plătește în condițiile legii.”;

la alineatul (4), după cuvintele „ori de încetare a procesului penal” se completează cu cuvintele „sau în cazul anulării actelor care au servit drept temei pentru suspendarea din funcție în baza alin. (1¹)”;

la alineatul (6), după cuvintele „suspendarea din funcție a judecătorului” se completează cu cuvintele „, adoptată în temeiul alin. (1),”.

Art. III. – La articolul 23 alineatul (3) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190-192, art. 363), după cuvintele „hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei” se completează cu cuvintele „de drept pentru suspendare din funcție și”.

Art. IV. – (1) Judecătorii de drept comun, numiți pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi pentru exercitarea atribuțiilor de judecători de instrucție vor exercita aceste atribuții pînă la expirarea termenului pentru care au fost numiți. În cazul în care, în hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii privind numirea judecătorului de instrucție, nu este indicată perioada pentru care acesta a fost numit, judecătorul de instrucție își va exercita atribuțiile timp de trei ani de la data numirii.

(2) Judecătorii de instrucție în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, activitatea cărora a fost suspendată pînă la 1 ianuarie 2015, pot solicita Consiliului Superior al Magistraturii reconfirmarea în funcția de judecător de drept comun în cadrul aceleiași instanțe, în termen de 2 luni de la data reluării activității.

(3) Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale în concordanță cu prezenta lege.

(4) Institutul Național al Justiției, pînă la 30 septembrie 2015, va elabora programul de formare a judecătorilor care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

În anul 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 153 din 5 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a reformat instituția judecătorului de instrucție (JI). În temeiul legii menționate, CSM a numit judecătorii care actualmente exercită atribuțiile judecătorului de instrucție în instanțele judecătorești. Procedura și condițiile de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI are loc potrivit Regulamentului CSM nr. 145/6 din 12 februarie 2013 (Regulamentul CSM). Totuși, cadrul legislativ existent nu oferă soluții pentru unele situații practice, legate de reconfirmarea JI și numirea noilor JI. **Proiectul de lege are drept scop reglementarea condițiilor și procedurii de numire a judecătorilor care exercită atribuțiile JI.**

O altă problemă sesizată constă în faptul că legislația actuală permite judecătorilor să activeze pînă la publicarea decretului președintelui de eliberare din funcție, atunci cînd aceștia au eșuat evaluarea performanțelor, cînd colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție și cînd CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. Drept urmare, **proiectul de lege are drept scop reglementarea instituției suspendării de drept din funcție a judecătorilor, vicepreședinților și a președinților instanțelor de judecată.**

I. În ceea ce ține de **instituția judecătorului de instrucție**, Legea nr. 153 nu a stabilit vreo interdicție pentru JI în funcție la data adoptării Legii nr. 153 să continue exercitarea aceluiași atribuții după reconfirmarea în calitate de judecător de drept comun (în continuare – JDC) și nu a stabilit nici o limitare a numărului mandatelor pentru exercitarea atribuțiilor JI. În practică, aceasta a dus la perpetuarea multor JI în această funcție, chiar și după reforma din 2012. Spre exemplu, conform datelor statistice prezentate în *Raportul privind reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova*, 25 de judecători de instrucție dintre cei 42 care erau în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr. 153 (circa 60%) au fost numiți din nou de către CSM pentru exercitarea, în calitatea de judecător de instrucție de bază sau supleant, a atribuțiilor de judecător de instrucție, ceea ce vine în contradicție cu scopul Legii nr. 153.

Regulamentul CSM indică faptul că mandatul judecătorilor de instrucție este de pînă la 3 ani, dar în practică CSM deseori numește judecătorii care vor exercita atribuțiile JI pe un termen de maxim un an, acesta variind de la o instanță judecătorească la alta sau nu indică nici un termen în hotărîrea de numire a JI.

Pe de o parte, aceasta ar putea duce la lucru suplimentar pentru CSM de a numi în fiecare an sau în termeni sporadici pe tot sistemul judecătoresc alți judecători care vor exercita atribuțiile JI. Schimbarea deasă a JI va reprezenta și o sarcină suplimentară pentru judecători, care vor trebui să exercite atît noile atribuții de JI, cît și să continue examinarea dosarelor pe care le aveau în gestionare. Această situație poate constitui și o provocare pentru Institutul Național al Justiției (INJ) care poate întîmpina greutăți în planificarea și organizarea cursurilor de formare în domeniul specific al activității judecătorului de instrucție.

Pe de altă parte, lipsa indicării termenului pentru care judecătorul a fost numit pentru

exercitarea atribuțiilor JI ar putea ridica întrebări asupra independenței și imparțialității acestora, deoarece nu există o certitudine pentru judecători când va înceta mandatul de JI, acesta putând fi întrerupt aparent fără o justificare obiectivă.

Prin urmare, s-a conturat necesitatea de a stabili prin lege un termen fix pentru mandatul judecătorului de instrucție, în scopul evitării problemelor de ordin logistic determinate de schimbarea deasă a JI, precum și pentru evitarea oricăror speculații asupra independenței și imparțialității acestora.

Regulamentul CSM prevede că președintele instanței de judecată va propune CSM candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI din rîndul judecătorilor de drept comun care au o experiență de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, cu consimțămîntul judecătorului. Condiția experienței de cel puțin 3 ani există actualmente în Regulamentul CSM, dar nu întotdeauna este respectată, de aceea este necesar a fi inclusă în lege. Regulamentul CSM prevede că în lipsa acordului judecătorului, decizia de a alege candidatura îi aparține președintelui instanței de judecată, iar refuzul de a exercita atribuțiile JI va fi calificat drept abatere disciplinară. Obligarea președintelui instanței de a prezenta în fața CSM candidatura unuia sau mai multor judecători propuși pentru exercitarea atribuțiilor JI, fără acordul acestora, ar putea duce la tensiuni nejustificate în cadrul instanței de judecată, ceea ce ar putea avea un impact negativ asupra funcționării instanței. În același timp, nu este reglementată situația alegerii candidaturii judecătorului propus pentru exercitarea atribuțiilor JI atunci când nici unul dintre judecători nu va corespunde condițiilor de eligibilitate sau când mai mulți judecători vor dori să fie numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI. Este necesar să fie reglementat un mecanism de alegere și propunere de către președintele instanței a candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI în cazurile enumerate mai sus.

Regulamentul CSM prevede că în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor JI pe o durată scurtă de timp, președintele instanței va propune CSM numirea unuia sau mai multor judecători care îl vor înlocui. Această reglementare este insuficientă, deoarece se referă la numirea judecătorului în momentul când apare imposibilitatea exercitării atribuțiilor și nu prevede un mecanism de înlocuire a acestuia pînă la survenirea acestei situații. În practică, CSM numește, la propunerea președintelui instanței, cîțiva judecători pentru exercitarea atribuțiilor JI și nu este clar care dintre ei este numit pentru exercitarea atribuțiilor în mod constant și care – pentru înlocuirea acestuia din urmă. Mai mult ca atît, nici Legea nr. 153 și nici Regulamentul CSM nu oferă vreo soluție pentru apariția vacanței funcției, ceea ce poate duce la apariția multor dificultăți în practică. Judecătorii numiți pentru înlocuirea pe termen scurt a judecătorului care exercită atribuțiile JI nu îl vor putea înlocui pentru un termen mai îndelungat, avînd în vedere menținerea celorlalte sarcini de lucru în calitate de JDC.

Cadrul legislativ nu reglementează instruirea JDC pentru preluarea atribuțiilor JI. Activitatea JI este specifică și diferită de experiența de JDC. În lipsa unei instruirii adecvate și prompte, inclusiv pînă la preluarea mandatului, JDC nu sînt pregătiți suficient pentru a-l prelua rapid și a exercita eficient atribuțiile JI.

Cadrul legislativ actual nu reglementează modul de preluare a atribuțiilor JI de către JDC și soluționarea sarcinilor de muncă repartizate pînă la preluarea atribuțiilor de JI. În practică, JDC care sunt numiți pentru exercitarea atribuțiilor JI, atunci când intră în funcție, au în gestionare dosarele repartizate anterior în calitate de JDC. Este în interesul justițiabilului ca aceste dosare să continue să fie examinate de judecătorul cărui i-au fost repartizate inițial și să nu fie repartizate altor judecători după ce au fost puse deja pe rol, pentru a nu tergiversa examinarea cauzelor. În

practică, PIGD repartizează dosare judecătorilor pînă în ultima zi, anterioară preluării mandatului de JI. Ulterior, judecătorii care au fost aleși pentru a exercita atribuțiile JI păstrează dosarele în care a început examinarea în fond, celelalte fiind restituite, fiind necesară redistribuirea acestora, ceea ce presupune mai mult efort inutil și tergiversarea dosarelor. După preluarea mandatului de JI, judecătorii au nevoie de circa 1 – 1,5 ani pentru finalizarea examinării tuturor dosarelor care erau pendinte și se aflau în faza examinării în fond. Aceasta duce la tergiversarea examinării cauzelor, precum și la îngreunarea ulterioară a activității judecătorului care este numit pentru exercitarea atribuțiilor JI. **Este necesar a reglementa diminuarea volumului de muncă al JDC în cele 3 luni după ce a fost numit de către CSM și pînă la preluarea mandatului de JI, pentru a evita tergiversarea examinării cauzelor.**

II. În ceea ce ține de **suspendarea din funcție a judecătorilor**, aceasta nu este obligatorie și nu se aplică din ziua cînd judecătorul, vicepreședintele sau președintele instanței de judecată a eșuat evaluarea performanțelor și nici din ziua cînd colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau din momentul cînd CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În cazul eșuării evaluării performanțelor de către judecător, președintele sau vicepreședintele instanței de judecată, potrivit art. 23 alin. (3) al legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Legea nr. 154), hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească. CSM este anunțat de către colegiul de evaluare despre eșuarea evaluării performanțelor doar după expirarea termenului de contestare a hotărîrii, care constituie 10 zile lucrătoare din ziua adoptării hotărîrii (art. 24 al Legii nr. 154). Potrivit legislației actuale, CSM va propune eliberarea din funcție doar după examinarea contestației împotriva hotărîrii colegiului de evaluare, în cazul în care ea există. Urmează ca președintele țării să examineze propunerea CSM și să adopte decretul de eliberare din funcție, care va produce efecte juridice la data publicării în Monitorul Oficial. Procedura descrisă mai sus durează cel puțin 3-4 săptămîni, timp în care, judecătorul care a eșuat evaluarea performanțelor și a fost recunoscut inapt de a exercita funcția de judecător, continuă să activeze. Aceeași situație este valabilă și în cazul cînd colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau cînd CSM decide să refuze numirea judecătorului în funcție pînă la atingerea plafonului de vîrstă. În situațiile descrise mai sus, este necesar de a reglementa suspendarea de drept pentru a evita menținerea artificială în funcții a judecătorilor considerați inapți de a exercita mandatul de judecător.

III. **Drept urmare a celor expuse supra, prin intermediul prezentului proiect se propune atingerea următoarelor obiective:**

- reglementarea detaliată a statutului JI;
- crearea unui mecanism de soluționare a situației de vacanță a funcției de JI;
- îmbunătățirii procesului de instruire a JI;
- reglementarea suspendării de drept din funcție a judecătorilor, președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești.

La elaborarea prezentului proiect de lege s-a ținut cont de recomandările *Raportului privind reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova*, precum și de prima

Principalele prevederi ale proiectului și evidența cu elementelor noi

I. Mandatul și modul de numire a judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție

Se propune includerea unui nou articol în Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (Legea nr. 514) și anume, articolul 15¹ care va reglementa condițiile, termenul și procedura de numire a judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI.

Primul alineat al acestui articol preia și menține norma generală, care actualmente se regăsește în alin. (2¹) al articolului 15, potrivit căreia ”În cadrul judecătoriilor, din rîndul judecătorilor instanței se numesc judecători de instrucție cu atribuții proprii în desfășurarea procesului penal.”

Alin. (2) al articolului menționat introduce la nivel de lege mandatul fix al JI de 3 ani, pentru a aduce uniformitate în tot sistemul judecătoresc și a asigura funcționalitatea acestei instituții și a instanțelor în general. Judecătorii care vor exercita atribuțiile JI vor fi aleși cu acordul acestora, fără posibilitatea deținerii a două mandate consecutive. În acest mod se va evita perpetuarea aceluiași persoane la exercitarea atribuțiilor JI, se va asigura integrarea JI și creșterea profesională a acestora, precum și se va contribui la implicarea în domeniul activității JI a unor noi profesioniști, în acest mod atingîndu-se scopul urmărit prin Legea nr. 153. Proiectul de lege prevede o condiție de eligibilitate pentru numire și anume, experiența de cel puțin 3 ani în calitate de judecător. Candidatura judecătorului va fi aleasă de către președintele instanței de judecată dintre judecătorii eligibili care și-au exprimat acordul de a exercita atribuțiile JI. Alin. (2) se referă la situația cînd nici un judecător din instanță nu are experiența de cel puțin 3 ani în funcția de judecător, în acest caz toți judecătorii sunt eligibili pentru a fi propuși de către președintele instanței de judecată.

Alin. (4) lit. a) al articolului propus prevede că, cu cel puțin 3 luni pînă la expirarea mandatului JI în exercițiu, CSM va numi judecătorul care va exercita atribuțiile JI, precum și unul sau mai mulți judecători care vor exercita atribuțiile JI în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta pe termen scurt. Această prevedere are scopul, în primul rînd, de a asigura că noul JI va fi pregătit să preia mandatul său, iar în termen de 3 luni se vor organiza cursuri de formare și se va diminua sarcina de JDC. În al doilea rînd, această prevedere se referă la situațiile în care JI este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, de exemplu se află în concediu medical sau în concediu de odihnă anual plătit. În aceste cazuri, această normă va contribui și la evitarea posibilelor tergiversări ale acțiunilor procesual-penale.

Alin. (5) al articolului propus reglementează situația alegerii candidaturii judecătorului care va exercita atribuțiile JI atunci cînd nici un judecător nu-și exprimă acordul pentru a fi numit sau cînd mai mulți judecători dintr-o instanță doresc să exercite atribuțiile JI. Se propune ca, în cazurile menționate mai sus, candidatura judecătorului care va exercita atribuțiile JI să fie aleasă de către președintele instanței prin tragere la sorți în prezența tuturor judecătorilor care activează în instanța de judecată, cu consemnarea acestui fapt într-un proces verbal.

Alin. (6) vine cu o prevedere care va asigura preluarea eficientă a funcției de către noul JI. Astfel, se propune ca volumul de lucru al acestuia să fie diminuat gradual după numirea în funcție cu 3 luni înainte de preluarea mandatului, în modul prevăzut de regulamentul aprobat de CSM. Această prevedere vine să soluționeze problema cumulării examinării atît a dosarelor de

drept comun repartizate judecătorului prin intermediul PIGD pînă în ultima zi, anterioară preluării mandatului de JI, așa cum există la momentul actual și exercitarea concomitentă a atribuțiilor JI. CSM va reglementa modul și volumul de diminuare a sarcinilor de lucru a judecătorilor care urmează să preia mandatul JI. De asemenea, acest alineat stabilește și modul de organizarea a cursurilor de formare pentru judecătorii care vor exercita atribuțiile de judecător de instrucție.

Drept urmare a adoptării noului articol 15¹, va fi necesară abrogarea alineatului (2¹) al art. 15 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995.

II. Vacanța funcției judecătorului de instrucție

Trebuie să remarcăm faptul că, actualmente, legislația nu oferă vreo soluție pentru situația vacanței funcției de judecător de instrucție, ceea ce poate duce la apariția multor dificultăți în practică. În acest context, proiectul vine să soluționeze situația cînd funcția JI devine vacantă, de exemplu în caz de eliberare din funcție, concediu de boală, deces etc. Este evident că judecătorii numiți în condițiile alin. (4) lit. a) pentru înlocuirea judecătorului care exercită atribuțiile JI, în caz de imposibilitate de exercitare a funcțiilor pe termen scurt, nu pot să-și asume o sarcină atît de mare și pe toată perioada vacanței funcției, păstrînd concomitent sarcinile complete de JDC, precum și sarcinile JI. Alin. (4) lit. b) al articolului 15¹ propus completează vidul legislativ care există la acest capitol și prevede că CSM va numi alt judecător care va exercita atribuțiile JI în termen de 30 de zile de la apariția vacanței funcției. În acest caz, CSM urmează să respecte procedura prevăzută la alin. (2).

Judecătorul va exercita mandatul predecesorului său doar pe partea neexecutată a mandatului. Avînd în vedere interdicția prevăzută la alin. (2) de a deține două mandate consecutive, s-a propus ca atunci cînd judecătorul va exercita atribuțiile JI pe o durată mai mare de un an, acesta să nu fie eligibil pentru a fi ales pentru următorul mandat. Această prevedere se regăsește la alin. (7) al articolului 15¹.

III. Instruirea judecătorilor de instrucție

În vederea îmbunătățirii actului de justiție, precum și pentru sporirea calității muncii depuse de judecătorii de instrucție, se propune includerea în proiectul de lege a prevederii privind instruirea judecătorilor care vor exercita atribuțiile JI. Astfel, alin. (6) al articolului 15¹ prevede că, după numirea în funcție de către CSM a judecătorului care va exercita atribuțiile JI și pînă la preluarea mandatului de către acesta, INJ va organiza cursuri de formare a acestora. Avînd în vedere că alin. (4) lit. a) al art. 15¹ prevede că numirea va avea loc cu 3 luni pînă la începerea exercitării atribuțiilor, INJ va avea la dispoziție 3 luni pentru organizarea cursurilor de formare. Modul de organizare și numărul de ore al cursurilor va fi stabilit de INJ în comun cu CSM.

INJ va organiza cursuri de formare și în cazul judecătorului numit pentru suplinirea vacanței funcției de JI, numit în conformitate cu alin. (4) lit. b) al art. 15¹.

IV. Dispoziții finale și tranzitorii

a. Mandatul judecătorilor de instrucție numiți în funcție

La 31 august 2012, 40 din cele 44 de funcții de judecător de instrucție erau ocupate, iar 4

erau vacante.

Actualmente, în temeiul art. VIII, alin. (3) din Legea nr. 153/2012, toți judecătorii de instrucție au fost reconfirmați în funcția de judecător de drept comun, cu excepția unui judecător de instrucție care a atins plafonul de vîrstă stabilit de lege și a unui judecător de instrucție împotriva căruia a fost intentat proces penal.

Conform informației prezentate în *Raportul privind reforma instituției judecătorului de instrucție*, întocmit de Centrul de Resurse Juridice din Moldova, din JI reconfirmați în funcția de judecători de drept comun, 25 activează la moment ca JI de bază sau în calitate de supleant. În acest context, atragem atenția asupra faptului că, la numirea judecătorilor de instrucție, CSM nu în toate cazurile a indicat în hotărîrile sale perioada pentru care este numit JI. Aducem în calitate de exemplu hotărîrea CSM nr. 136/6 din 12 februarie 2013, Hotărîrea CSM nr. 447/15 din 15 mai 2014, ș.a.

În acest context, pentru a ajusta durata mandatelor incerte ale JI, se propune stabilirea expresă în dispozițiile tranzitorii a faptului că mandatul acestora este de trei de la data numirii. Judecătorii de instrucție ale căror mandat a fost determinat cu exactitate de către CSM își vor exercita atribuțiile pînă la expirarea acestuia.

Avînd în vedere că, actualmente, un judecător de instrucție este suspendat din funcție, deoarece în privința acestuia a fost pornită urmărirea penală, iar termenul stabilit prin Legea nr. 153 pentru reconfirmarea în calitate de JDC expiră la 31 august 2015, se propune acordarea unui termen suplimentar de două luni de la data reluării activității pentru solicitarea reconfirmării (bineînțeles, dacă reluarea activității va fi posibilă - urmărirea penală a acestuia va înceta sau va fi emisă o hotărîre de achitare).

Reieșind din faptul că, conform noilor prevederi din prezentul proiect, JI nu vor putea exercita două mandate consecutiv, la expirarea mandatelor actualilor JI aceste atribuții vor fi preluate de alți judecători din cadrul judecătoriilor. În acest fel, se va evita perpetuarea aceluiași persoane în funcția de JI.

b. Instruirea judecătorilor de instrucție

După cum au remarcat și autorii Raportului privind reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova, *"Instruirea prealabilă a judecătorilor de drept comun pentru preluarea atribuțiilor judecătorului de instrucție este deosebit de importantă. Activitatea judecătorului de instrucție este specifică și diferită de experiența judecătorului de drept comun. În lipsa unei instruirii adecvate și prompte, inclusiv pînă la preluarea mandatului, judecătorii de drept comun nu sunt pregătiți suficient pentru a prelua rapid și a exercita eficient atribuțiile judecătorului de instrucție. Actualmente, instruirea judecătorilor se efectuează de INJ potrivit cursurilor selectate de judecători în anul precedent. Avînd în vedere faptul că judecătorii nu cunosc din timp că vor fi numiți judecători de instrucție, este puțin probabil că vor alege instruirea necesară unui judecător de instrucție. Este necesară reglementarea instruirii suplimentare a judecătorilor de drept comun înainte de a prelua atribuțiile judecătorului de instrucție."*

Astfel, proiectul de lege prevede la alin. (4) al articolului IV că, pînă la 30 septembrie 2015, Institutul va elabora programul de formare a acestor judecători.

V. Suspendarea de drept din funcție a judecătorilor

Un al aspect al prezentului proiect se referă la suspendarea de drept a judecătorilor care au eșuat evaluarea performanțelor, în privința cărora colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție sau în privința cărora CSM a decis să refuze propunerea privind numirea judecătorului pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

În mod practic, după cum a fost menționat supra, perioada dintre adoptarea hotărîrii CSM privind eliberarea din funcție și emiterea decretului Președintelui Republicii Moldova sau hotărîrii Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului durează o anumită perioadă de timp (uneori chiar cîteva luni).

Pentru evitarea unor asemenea situații, se propune introducerea posibilității suspendării de drept din funcție, din ziua adoptării actului respectiv, fără necesitatea de a adopta o hotărîre separată privind suspendarea din funcție.

În acest context, se propune completarea art. 24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu un nou alineat (1¹) pentru a se diferenția cazurile suspendării de drept cu cazurile evidențiate la alin. (1), cînd judecătorul poate fi suspendat prin hotărîrea CSM. Suspendarea de drept va înceta atunci cînd actele care au servit temei pentru suspendare enumerate la alin. (1¹) au fost anulate, situație prevăzută la alin. (4) al Legii nr. 544. Pentru a se face diferență între situațiile de contestare a hotărîrii CSM de suspendare a judecătorului din funcție adoptată potrivit alin. (1) și situațiile prevăzute la alin. (1¹), atunci cînd nu există o hotărîre separată de suspendare, aceasta s-a menționat la alin. (6) al Legii nr. 544. A fost modificat și alin. (2) al Legii nr. 544, care obliga statul să achite familiei judecătorului recunoscut absent fără veste salariul acestuia. S-a considerat că aceasta reprezintă o sarcină financiară excesivă și nejustificată, pusă în sarcina statului, prin urmare s-a decis înlocuirea acesteia prin prevederea că salariul va fi achitat conform legii. Salariul va fi achitat potrivit prevederilor generale ale Codului muncii.

De asemenea, pentru uniformizarea legislației, necesită completări și art. 23 alin. (3) din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, pentru a stabili expres că hotărîrea colegiului de evaluare constituie temei de drept pentru suspendarea din funcție și pentru inițierea de către CSM a procedurii de eliberare a persoanei din funcția de judecător sau din cea de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească.

În mod similar, pentru a asigura managementul eficient al instanțelor de judecată, se propune suspendarea de drept a activității președintelui sau vicepreședintelui instanței de judecată pentru perioada de pînă la eliberarea din funcție a acestora. Astfel vor fi evitate situațiile în care la conducerea unei instanțe judecătorești continuă să se afle un președinte/vicepreședinte care a eșuat evaluarea performanțelor, adică s-a stabilit incapacitatea acestuia de a conduce instanța de judecată.

În acest sens, se propune completarea art. 16 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 cu un nou alineat (5¹).

Fundamentarea economică-financiară

Implementarea acestui proiect nu necesită resurse financiare suplimentare din bugetul de stat.

Impactul proiectului

Proiectul va avea un impact semnificativ pentru asigurarea rotației judecătorilor de drept

comun, care vor exercita atribuțiile judecătorilor de instrucție. De asemenea, se va contribui la uniformizarea și simplificarea procesului de propunere și numire a judecătorilor de instrucție, la ușurarea procesului de instruire a acestora de către Institutul Național al Justiției, la evitarea situațiilor când judecătorii de instrucție sînt numiți cu întârziere în unele instanțe, ceea ce poate genera probleme privind legalitatea actelor adoptate după expirarea mandatului judecătorului de instrucție precedent.

Drept urmare a adoptării prezentului proiect, se vor evita pericolele existente la momentul actual, cînt un judecător, care eșuează evaluarea performanțelor sau în privința căruia colegiul disciplinar a adoptat hotărîrea de eliberare din funcție, continuă să mai activeze încă o perioadă de pînă la cîteva luni, pînă la data eliberării din funcție a acestuia, acest fapt punînd în pericol calitatea și înșăși esența actului de justiție.

Drept urmare a adoptării prezentului proiect va fi necesară modificarea și completarea Regulamentului CSM privind procedura și condițiile de numire a judecătorilor de instrucție și a altor regulamente ale CSM, precum și ajustarea planurilor de studii ale Institutului Național al Justiției.

Menționăm faptul că proiectul de lege a fost anterior aprobat de Guvern prin Hotărîrea nr. 706 din 28 august 2014, fiind remis Parlamentului și înregistrat cu nr. 338 din 1 septembrie 2014. Reieșind din faptul că proiectul legii nu a fost inclus pe ordinea de zi a Parlamentului precedent, acesta a devenit nul în temeiul art. 47, alin. (12) din Legea nr. 797 din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului.

Drept urmare, în vederea executării indicației Guvernului nr. 1516-69 din 2 martie 2015 privind reexaminarea proiectelor devenite nule, la 10 martie 2015 proiectul legii a fost remis spre avizare repetată autorităților interesate, după cum urmează: Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, instanțele judecătorești, Procuratura Generală.

Au fost recepționate propuneri de la: Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Bălți, Judecătoria Militară.

Au prezentat lipsă de obiecții și propuneri: Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, judecătoria Orhei, judecătoria Hîncești, judecătoria Comrat, judecătoria Cantemir, judecătoria Soroca, jud. Strășeni.

Celelalte instanțe judecătorești nu s-au expus asupra proiectului.

Prin aceeași scrisoare proiectul a fost remis spre coordonare repetată următorilor reprezentanți ai societății civile: Asociația Judecătorilor din R.M., Institutul Național al Justiției, A.O. "Centrul de Resurse Juridice din Moldova", A.O. "ADEPT", A.O. "Centrul de analiză și prevenire a corupției", A.O. "Transparency International-Moldova", A.O. "Institutul de reforme penale", A.O. "Juriștii pentru drepturile omului".

Au fost recepționate recomandări de la: Institutul Național al Justiției, A.O. "Centrul de analiză și prevenire a corupției" și A.O. "Centrul de Resurse Juridice din Moldova".

De asemenea, proiectul a fost plasat repetat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Detalierea cerințelor cuprinse în proiect

În rezultatul efectuării expertizei anticorupție, în proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele internaționale anticorupție, din textul proiectului nu rezultă promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public, nu au fost identificate cerințe excesive care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizati. De asemenea, nu au fost identificate norme de trimitere, blanchetă sau în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

Ministru

Vladimir GROSU